

[Harald Petersen.]

Udtrykket om, at Selvbestemmelsesretten efter Venstres Opfattelse skulde være en Realitet, gik jo igen i den Programtale, Ministeriet Knud Kristensen ved Oktober Maanedes Begyndelse forelagde her paa Rigsdagen. Denne Programtale var som bekendt et Udtryk for den gamle Regerings, inklusive Udenrigsministerens, Opfattelse, og havde bl. a. sin Baggrund i en her i Tinget kort Tid forinden fremsat Udtalelse om, at Selvbestemmelsesretten bare var en Frase, altsaa Ord uden Indhold.

I den Tale, jeg holdt, og som jeg altsaa havde forelagt for den højtærede Udenrigsminister, fremsatte jeg derefter nogle Bemærkninger nærmest af polemisk Karakter og vendt mod den fra radikal Side fremsatte Paastand om, at en eventuel traktatmæssig Sikring af Selvbestemmelsesretten vilde paaføre Danmark Forhaandsforpligtelser af national Karakter. Om dette Spørgsmaal udtalte jeg — jeg beder igen om Tilladelse til et Citat —:

„Den radikale Opfattelse bygger paa Paastanden om, at eventuelle danske Krav angaaende Selvbestemmelsesretten paa lægger den danske Stat Forhaandsforpligtelser af national Karakter. Men det er ganske urigtigt. Venstre ønsker ikke at række Haand til nogen Form for Eventyrpolitik. Hvis det lykkes at vinde Stormagternes Øren for Kravet om en Afstemning i Sydslesvig ad Aare, naar de nationale Forhold er afklaret, er det ganske givet, at Danmark maa kræve en betryggende Form for Afstemningen, og Danmark maa ogsaa være frit stillet over for Afstemningens Resultat ud fra en nøgtern Bedømmelse af Kendsgerningerne, om Sydslesvig er vundet folkeligt, thi det maa vindes folkeligt, før det vindes politisk.“

Udtalelserne i dette Referat, der før sin Fremkomst er godkendt af mig, paa Grundlag af en forudgaaende Godkendelse af den højtærede Udenrigsminister, bygger jo, som man vil høre af det Citat, jeg har givet, paa Tanken om, at der, hvis Forudsætningerne derfor kunde tilvejebringes, skulde gøres et Forsøg paa at vinde Ørenlyd hos de bestemmende Stormagter for Tanken om en Folkeafstemning ad Aare, altsaa en Slags modificeret § 5. Forholdet er altsaa det, at den højtærede Udenrigsminister i Midten af September paa direkte Forespørgsel fra mig ikke har fraraadet mig at fremsætte en saadan Udtalelse, men tværtimod har godkendt den, uden hvilken Godkendelse den

da for øvrigt heller ikke vilde være blevet fremsat.

Den højtærede Udenrigsminister vil derfor forstaa min Forbavelse over, at han i Midten af September i Aar kan tiltræde eller i hvert Fald ikke fraraade en Argumentation fra min Side, gaaende ud paa, at et dansk Krav om Selvbestemmelsesrettens Sikring ikke, med det af mig fremførte Forbehold, betyder Forhaandsforpligtelser af national Karakter, naar den samme Udenrigsminister nu den 9. December i Aar fremsætter følgende Udtalelse, som jeg ogsaa beder om Formandens Tilladelse til at maatte citere:

„Saaledes som Forholdene er, mener jeg ikke, at det vil være i Danmarks Interesse, at den danske Regering nu stiller eller støtter Krav om, at der traktatmæssigt sikres Sydslesvigerne Adgang til at stemme sig til Danmark. Jeg tror, at Fræmsættelsen af et saadant Krav — forudsat at det overhovedet var gennemførligt — vilde forpligte Danmark udenrigspolitisk og medføre Konsekvenser for os, som jeg ikke mener at kunne tage Medansvaret for.“

Jeg tror, at det høje Ting vil erkende, at jeg personlig i hvert Fald har en reel Grund til Forundring over, at to diametralt modsatte Synspunkter om den samme Sag, fremført af den samme Minister, henholdsvis kan godkendes og pure forkastes med kun 3 Maaneders Mellemrum. Hvis den højtærede Udenrigsminister tidligere havde talt lige saa klart og uforbeholdt som nu om dette Problem, vilde der jo med den Vægt, man tillægger og har tillagt den højtærede Udenrigsministers Vurdering som ansvarlig Leder af vor Udenrigspolitik, uvilkaarligt og af sig selv være opstaaet en Situation, hvor Udenrigsministeren vilde have faaet en ganske særlig Placering ved alle disse Drøftelser og Afgørelser. Derfor forekommer det mig, at den højtærede Udenrigsminister har begaaet en stor, en meget stor Fejl ved ikke at vejlede baade sine Kolleger og Offentligheden i denne Sag og i fornødent Fald have taget de naturlige Konsekvenser, saafremt man ikke havde villet tage tilstrækkeligt Hensyn til eventuelle Advarsler fra hans Side. Men det Tilfælde har ikke paa noget Tidspunkt foreligget, hverken for mig eller for andre. Hvis den højtærede Udenrigsminister virkelig har fundet Stillingen som Udenrigsminister saa byrdefuld, som han nu giver det Udseende af, burde den uafviselige politiske Konsekvens være draget for længst. Men jeg synes trods alt